

**MAŁA
ENCYKLOPEDIA
MUZEALNYCH
OBIEKTÓW
cz.1**

**KROPKI W PASKI
KOLEKCJA RZECZY**

WARSZTATY RODZINNE
DLA DZIECI 1-3 LAT

Żyrandol, zegar, stolik, waza, łóżko i jajo

to bohaterowie warsztatów rodzinnych z cyklu *Kropki w paski. Kolekcja rzeczy*. Te piękne przedmioty zdobią wnętrze Łazienek Królewskich.

Pracując na kolekcjach dzieł sztuki w muzeum często podziwiamy zestawienie barw na obrazie, majestatyczną rzeźbę, czy precyzyjnie wykonaną grafikę. Tym razem jednak postanowiłyśmy zaakcentować to, co umyka naszej uwadze, co zdaje się być oczywiste: przedmioty tworzące atmosferę zabytkowych wnętrz.

Kiedy przyjrzałyśmy się im bliżej okazało się, że każde z nich opowiadało inną historię ukrytą w kształcie, ciężarze, dźwięku, przeznaczeniu, barwie, a nawet zapachu. Wędrując wzrokiem po przedmiotach zachwycałyśmy się włożonym w nie kunsztem rzemieślniczej pracy. Za każdym z tym przedmiotów starałyśmy się dojrzeć i docenić ich twórców: mozaicystę, złotnika, szmuklirza*, zegarmistrza, rzeźbiarza, czy cieślę.

Razem z dziećmi i opiekunami postanowiliśmy stworzyć *Małą encyklopedię muzealnych obiektów*. Prostymi słowami spróbowaliśmy opisać dany przedmiot lub związane z nim skojarzenia. Z radością prezentujemy tu powstałe opisy.

Zapraszamy do muzealnego spaceru z książeczką. Odwiedźcie Pałac na Wyspie, gdzie znajdziecie bohaterów naszych warsztatów: żyrandol z błyskiem, zegar z kominka, stolik z byczkiem, wazę z piórkiem i łóżko z baldachimem. Waszą wycieczkę możecie zakończyć w Pałacu Myślewickim, w którym ukrywa się jajo z dekoracją.

Inspirując się przedmiotami muzealnymi i ich odpowiednikami w naszych domach, można zainicjować mądre rozmowy z naszymi dziećmi. Bawmy, zadziwiajmy i uwrażliwiamy dzieci na estetykę i formę otaczających nas przedmiotów!

Anna Zajda i Zofia Zaccaria,
kuratorki warsztatów rodzinnych

* osoba wytwarzająca pasmanterię

tu wklej swoje zdjęcie z warsztatów

ŻYRANDOL Z BŁYSKIEM

Żyrandol (z fr. girandole) – zazwyczaj elektryczne urządzenie oświetleniowe lub świecznik montowany do sufitu pomieszczenia.

Łazienkowski żyrandol 6-świecowy został wykonany z brązu złotanego i kryształów przypominających małe lustreczka. Rozbijają one światło, tworząc efekt tęczy. Świece natomiast, których używano w żyrandolu, były woskowe.

Czy wiesz, że w niektórych pomieszczeniach w Pałacu na Wyspie świec używano jeszcze do 2012 roku? Konserwatorzy opiekujący się muzealnymi obiektami zauważyli jednak, że wosk kapie na meble, a sadza brudzi zabytkowe płótna. Podjęto więc decyzję o wymianie ich na świece elektryczne.

Dziś żyrandole dumnie błyszczą podczas wieczornych ceremonii.

**Czy Twoje dziecko
boi się ciemności?
Jakie macie
sposoby na
oswojenie nocnych
strachów?**

BYRAN DOL TO TĘCZA
ZATOPIONA W KRYSZTAŁEKACH
TROSKĘ ŚWIŁA JAK
SŁONCE W BIAŁEJ
NATALKA I TATA

ŻYRANDOL TO...

takie lampy co zmięsa i jak się zapali to świeci
Każde świecznik co świeci
Ma lampki i świece
I jak jest ciemno to robi tak, że jest jasno

HANI

Żyrandol to takie coś o jak latarka
tylko ich jest więcej i są
zawieszane na sznurku

taki świecznik, który się wieszca
na suficie

ZBYŚ

"wisi, świeci,
zdobi"

DOMOWA LATARKA
CO WISI POD SUFITEM
ALE JEST ŁADNIEJSZA DO MA
RÓŻNE KOLORY I KSZTAŁTY

TAKA RZECZ DO PRZEGANIANIA
CIEMNOŚCI.
WISI POD SUFITEM DO GŁOBY
NOGAMI

ŻYRANDOL TO...

przedmiot, który oświetla sześcian. Może być wykonany z plastiku, lub drewniany. Stanowi ozdobę wnętrza, sufitu.

KASIOŁKA

Świeci bardzo
świetnie daje
pstryki
pstryki
elektryki

Świeci
OMI

ŻYRANDOL TO...

takie coś co świeci. Jest tylko mały
podłoga z nimi dotknąć po nich
można.
z kieszonkami się słuchać w dziwny sposób
blaskiem odpowiadają.

Żyrandol - zawieszony / a
pod sufitem udmyt / lampe
we wnętrzu, służy do
oświetlenia pomieszczenia,
najczęściej ozdobny.

ZEGAR Z KOMINKA

Zegar – przyrząd do ciągłego pomiaru czasu.

Stanisław August żywił głęboki respekt do zegarów, jako mądrych, precyzyjnych mechanizmów. Król zatrudniał aż pięciu zegarmistrzów, którzy dbali o wygląd i funkcjonowanie królewskich zegarów.

Przedstawiony zegar wahadłowy z personifikacjami Nauki i Filozofii to wspólne dzieło zegarmistrza, rzeźbiarza i złotnika. Brąz, z którego robiono zegary, był złocony metodą ogniową. Wykorzystywano do tego stop złota z trującą rtęcią. To dlatego brązownicy dożywali średnio 30 lat. Niemniej złocenie ogniowe jest piękniejsze niż złocenie nakładane współczesnymi technikami. Dlatego też takie eksponaty są dziś niezwykle cenne.

**Zegar odmierza
nam czas.
Zatrzymajcie się na
chwilę i wsłuchajcie
się w jego tykanie.**

ZEGAR TO...

CZASOUMIŁACZ

TEN ZEGAR TO... Mój znak, TIK, TAK...
TIK, TAK...

JEST TAKA KUKUTKA TIK TAK
TIK TAK

Czasomierze

z today czasu
premierie

Danka

Tik-Tak ; TIK TAK !!!

Urządzenie, które robi "tik-tak",
mama nosi go na nogawstku
i czasem przykłada mi go do
ucha, żebym posłuchać "tik-tak"

Taka skrytka z listami i naklejkami,
które kiedy mam sekundy, minuty i godziny.
Jakiś list obrotowy to naklejkę się
zmieniać i zmieniać nowy czas, który mogę poru-
mas

STRAŻNIK CZASU

Angela

budzik -
pizypominajka

STOLIK Z BYCZKIEM

Stół – mebel z poziomą powierzchnią podtrzymywaną przez podstawę, zazwyczaj z czterema nogami.

Stolik z byczkiem pokrywa prawdziwe złoto płatkowe. Jego grubość jest mniejsza niż grubość bibułki, a pod nim znajduje się aż siedem warstw gruntu. Każda z nich była szlifowana. Materiału używano bardzo mało, więc ich koszty nie były duże, jednak na cenę mebla wpływało żmudne przygotowanie podkładu i wymagająca delikatności praca z ciekim płatkem złota.

Błat stolika składa się z miliona czterystu tysięcy osiemset piętnastu* tych kamyczków mozaikowych o trapezowym kształcie. Węższa część trapezu skierowana jest w dół, a kolejne kamyczki mozaicysta wkładał jak klin. Mozaikę łączy zaprawa.

* To oczywiście żart, ale kamyczków jest naprawdę bardzo dużo.

Byczek ciołek ukazany na blacie stoliku istniał w herbie Poniatowskich. Stwórzcie własny herb dla waszej rodziny. Jakie wybieriecie zwierzę?

STOLIK TO...

przyjaciel tężka i stogiego lenistwa.

Troyma laptopa, co puszcza seniale,

chusteczki na otarcie łez i

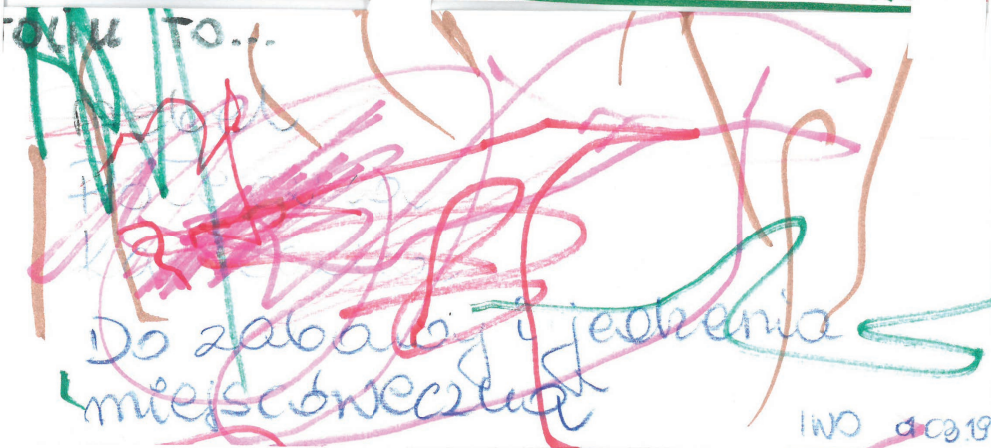
priziki ku poknapieniu serca.

RYSUNEK JEDZENIA

OLU TO...

Do zabawy i jedzenia
miejsce

1WO 10319

deska na nogach, na której możemy
chodzić, jeść, myć, pić, spać, wyśnić,
ulejć

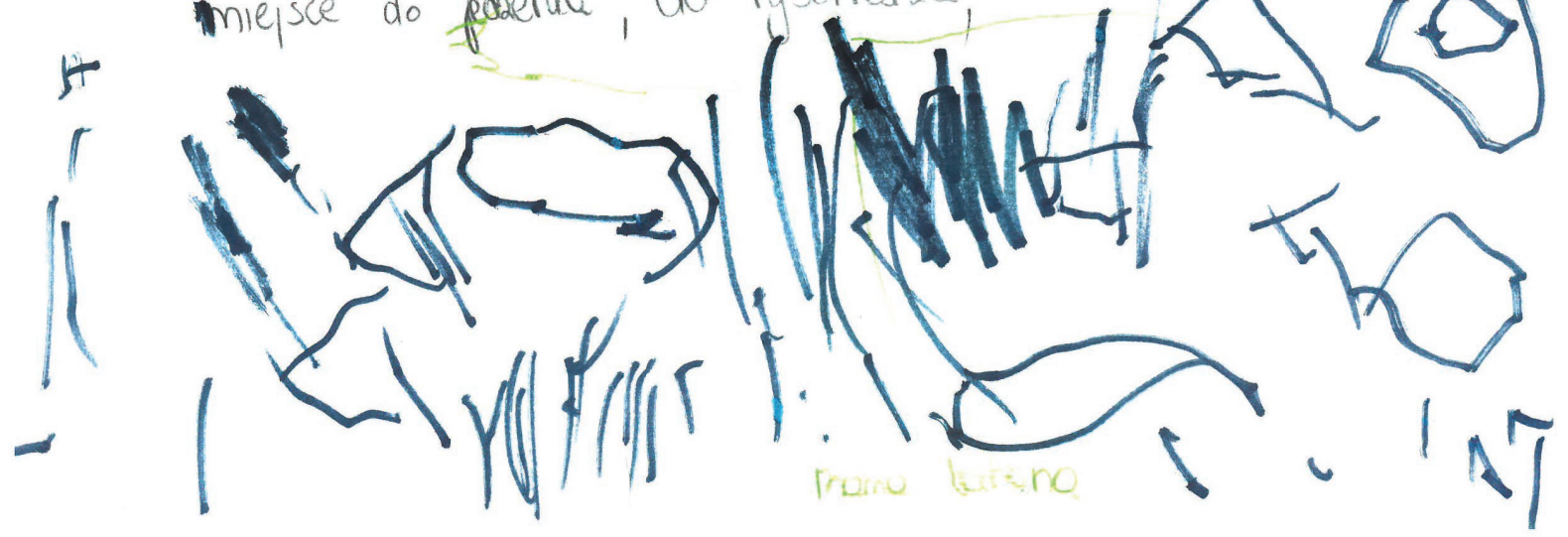
MIEJSCE MOICH
ZABAW, MALOWANIA,
RYSOWANIA I MIEJSCE
DO JEDZENIA

coś ma być moim postacie
ręce, stopy, na nogi i głowę
Trzymaj ręce kościelnie, noża na nim
położyć jabłko i pomidorek

Zosia

może takie coś, na którym ktoś
może postawić coś.
Najczęściej ma 4 nogi, które sięgają
postaci.
Może być gładki lub ozdobiony.
W jednym miejscu stojący lub z miejsca
ma miejsce wzniesienia.

miejsce do jedzenia, do rysowania

Primo Luffano

... DEUGA LISA I ODAR
ODPOLIMPI DUELOJ, CO BYS LAMENIA
JAK SIS STALIC EMERITUALIZACJE,
A NA NIWA POJAZDA BYS ZABACILI
WOB OBIADK;))

WAZA Z PIÓRKIEM

Waza – duże, szerokie i głębokie ceramiczne naczynie, przeważnie z dwoma uchwytami i przykrywką, służące do podawania zup.

Chińczycy ostro strzegli tajemnicy swych wyrobów ceramicznych. Dlatego Europa starała się imitować ich naczynia wytwarzając tzw. fajans*. Johann Friedrich Böttger, uznawany za twórcę europejskiej porcelany, odnalazł w Saksonii pokłady gliny z której uzyskać można było wyroby podobne do chińskich.

Stanisław August założył fabrykę fajansu w okolicach Łazienek (w dzisiejszym Belwederze). W królewskiej farfurni (słowo farfurnia oznacza wytwórnię fajansu) wytwarzano wazony, dzbany, wazy stołowe i serwisy fajansowe. Jeden z nich trafił do Turcji, jako dar dla sułtana.

Wypał ozdobionej farbą i szklivem ceramiki odbywał się w fabrycznych piecach ceramicznych w temperaturze powyżej 1000°C.

* rodzaj ceramiki podobny do porcelany

W Pokoju Kąpielowym na parterze Pałacu na Wyspie znajduje się zabytkowa waza z Chin. Czy masz w domu jakiś piękny dekoracyjny przedmiot?

WAZA TO...

POLA /

WAZA TO...

naczynie na
zupę

kwiaty

i wszelkie marmelady

IWO 15.03.2019r.

ŻONA NA ZAWIĄZANIE
11.02.2019 DO JEDZENIA
CHOCIAŻ I ZIMNOJE
POTRZEBE !!

to jest takie mece, że kiedy się
nie ma doniczki, to ksypuje się tam
nieśmiało i ussionka. Podkreślenie się to, a jole
wszędzie to masy pachnący dom.

Patryk

ogromne naczynie zupy
dekoracja do domu

ŁÓŻKO Z BALDACHIMEM

Łóżko – mebel służący do spania lub odpoczynku w pozycji leżącej. Łóżka mają różne kształty i wymiary, są robione także z wielu materiałów. Zwykle przeznaczone jest dla jednej lub dwóch osób, rzadziej dla większej liczby osób.

Łóżka z baldachimem wydają nam się dzisiaj szczytem ekstrawagancji, ale tak naprawdę powstały z bardzo praktycznego powodu. Otoczone zastoną łożo zapewniało ciepło i prywatność.

Moda na ten rodzaj łożka skopiowana została z francuskich wzorników meblarskich.

We współpracy z francuskimi manufakturami tkanin (jak np. z Tassinari & Chatel) w 2016 roku baldachim królewskiego łożka został zrekonstruowany. Użyte tkaniny zachwycają swym kunsztem wykonania.

Francuskie manufaktury wytwarzające tkaniny istnieją od przeszło 250 lat i wykonują te same wzory tkanin z tych samych surowców.

**Przed snem
przychodzą do nas
piękne myśli.
Zapisz, czym Twoje
dziecko dzieli się
z Tobą w tych
chwilach.**

ŁÓŻKO TO... miejsce, gdzie szepcze się na
uszko. Komuś bliskiemu, bardzo
ważnemu. Najskrytsze sekrety
chowa to łóżko...

ŁÓŻKO TO...

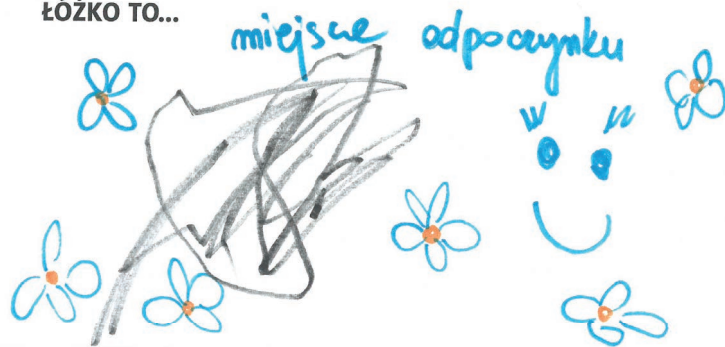
Cudowne miejsce na
mleczko z cyfusia
mamusie .....

ŁÓŻKO TO... miejsce ^{Kacper Młoczek,} w którym
leżakuje

ŁÓŻKO TO...

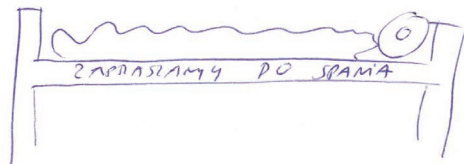
miejsce, gdzie się śpi, odpoczywa, czyta książki, ~~robi~~ bawi,
romantycznie i chociaż gdy jest się smutnym

ŁÓŻKO TO...

ŁÓŻKO TO...

OBŁOCIEK PEŁNE SREBRO
MOŻNA W NIM SPAĆ, CHRAPAĆ I SIĘ ŚMIĄĆ,
PSOCIĆ, CZYTAĆ I ZASYPIAĆ PA PA PA

ŁÓŻKO TO... schronienie, w którym
otula kotdra i świat
już jest lepszy ♡

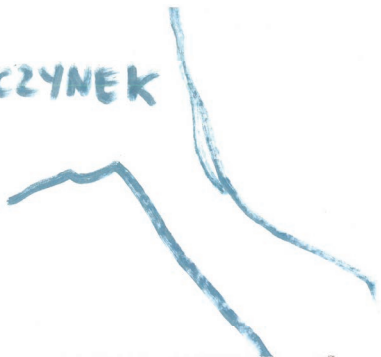
ŁÓŻKO TO... COŚ DO SPANIA I UKŁADANIA
PRZYTULANEK AMARIMIMA

ŁÓŻKO TO...

NADLEPSZY NA ŚWIECIE
PRZYJACIEL

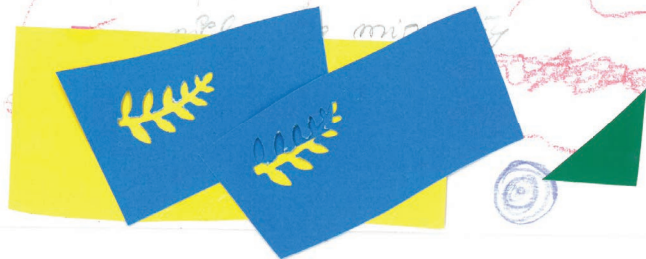

ŁÓŻKO TO... ODPOCZYNEK

ŁÓŻKO TO...

odpoczynek
sen

Iwo

ŁÓŻKO TO... miejsce do zabawy, spania i
wykucia bajek

Hania, 6,3

ŁÓŻKO TO...

ŁÓŻKO TO... miejsce na kołdrę i poduszkę
możemy się u nim przytulać i
łaskotać. Miejsce do spania i
słuchania bajek

Ola, 6,4

JAJO Z DEKORACJĄ

Jaja są używane w obrzędowości i symbolice różnych kultur oraz jako elementy dekoracyjne.

Znajdujące się na piętrze Pałacu Myślewickiego strusie jaja na drewnianych podstawkach związane są z modą na zbieranie naturaliów – koralu, muszli, skorup orzechów tropikalnych czy skorup strusich jaj. Jaja wykorzystywane były w produkcji fantazyjnych pucharów, pater na owoce, sosjerek, solniczek, sztuczków i innych przedmiotów.

Łazienkowskie strusie jaja zdobiły pokoje urządzone według europejskich wyobrażeń o wnętrzach chińskich i japońskich domów.

W oczach publiczności były bardzo egzotyczne i niezwykle, przyciągały swą odmiennością i barwnym bogactwem.

Dekorowanie jaj to tradycja wielkanocna. Jakie techniki wybiera Wasza rodzina? Może w tym roku spróbujecie czegoś nowego?

JAJO TO...*

* stwórzcie i zapiszcie swoją definicję

WSPOMNIENIA Z WARSZTATÓW:

Wielka łąka pełna kwiatów z Byczka ze stoliczka to moje ulubione zadanie! Bardzo ucieszyło mnie jak maluchy zaangażowały się w pokrycie farbami wielkiego formatu. Byłam zachwycona zestawieniem kolorystycznym, jakie stworzyła cała grupa na jednej kartce. Cieszyła mnie też swoboda tego ćwiczenia, minimalna ingerencja ze strony opiekunów, radosny szal twórczy małych uczestników. To zadanie jakie każdy może robić sam w domu, ćwicząc motorykę dużą, wybierając większy rozmiar papieru niż zazwyczaj. Do dzieła!

Janka (prowadząca warsztaty)

..... (uczestnik/uczestniczka)

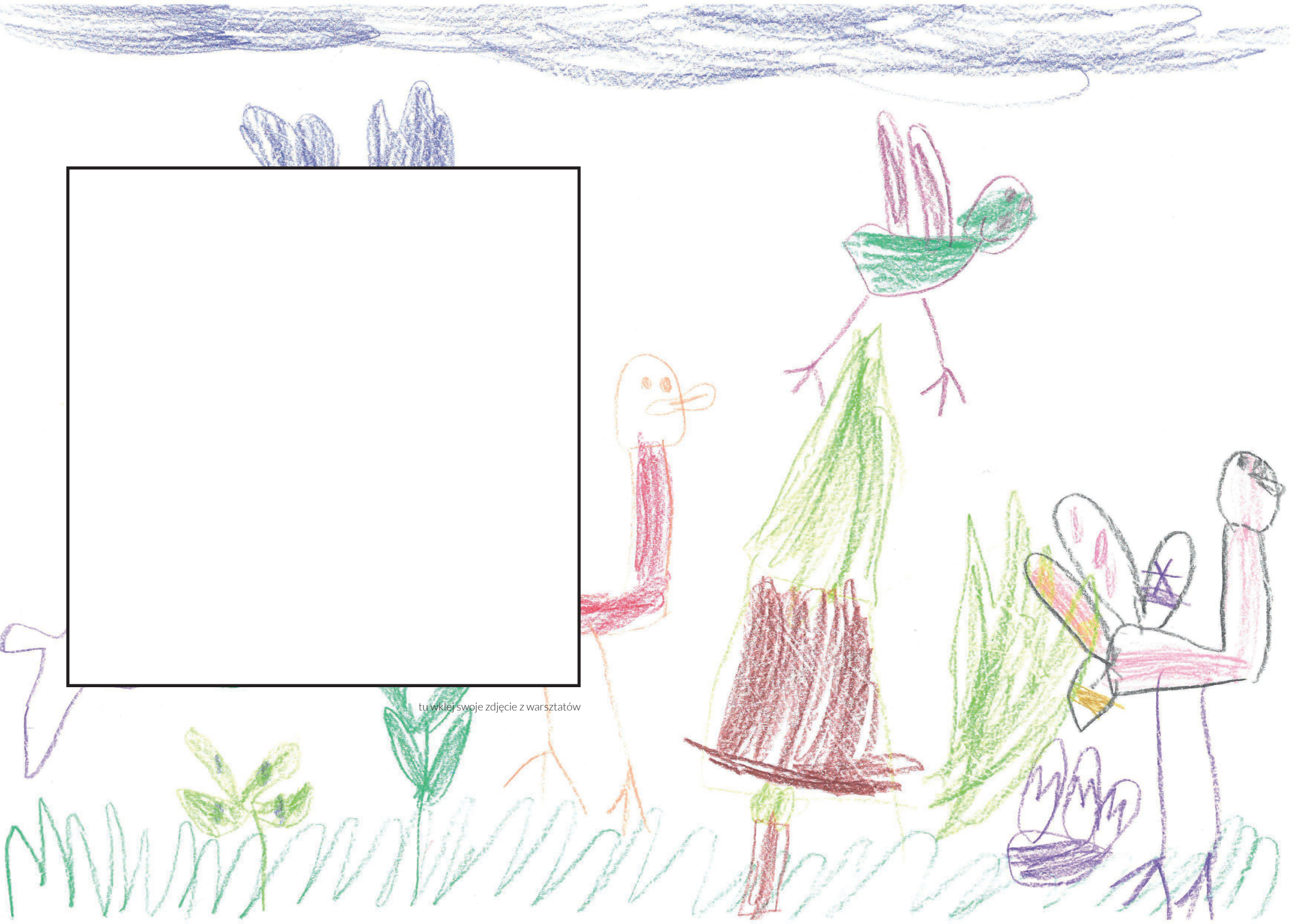
W każdym przedmiocie tkwi magia, ale my dorośli już tak bardzo jej nie zauważamy. Cudownie było patrzeć jak dzieci tę magię odkrywają i móc przypomnieć sobie, że żyrandol to nie tylko coś, co oświetla wnętrze, ale to także „tęcza zatopiona w kryształkach”.

Monika (animatorka w Starej Kordegardzie)

Moim ulubionym momentem jest te 5 minut przed otwarciem walizki z tajemnicą, w której zawsze ukryty jest inny bohater. Razem próbujemy domyślić się tożsamości jej mieszkańca. Czasem zaskakują i czarują mnie powstające skojarzenia. Np. dobywający się z walizki odgłos chrapania staje się zaczątkiem lwiej narracji. Otóż w walizce NA PEWNO jest wielki lew i aż do momentu zdemaskowania ukrytego głośnika chrapanie pozostaje lwim rykiem, choć ja myślałam, że tak ładnie wprowadzimy się w świat poduszek, baldachimów i postać.

Teresa (prowadząca warsztaty)

tu wklej swoje zdjęcie z warsztatów

Mecenas Muzeum:

Patron medialny Muzeum:

ams

Znajdź nas:

YouTube

Zamów newsletter: WWW.LAZIENKI-KROLEWSKIE.PL

Dziękujemy uczestnikom warsztatów *Kropki w paski* za wkład w stworzenie tej *Małej encyklopedii muzealnych obiektów*.